

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Velaug H. Sælid
velaugh@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ellen Krystad
ellenk@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Spørsmålet foran presidentvalget i Indonesia er nå om demokratiet kan

Risikabelt veivalg i

KRONIKK

Olle Törnquist

I dag er det presidentvalg i Indonesia. Etter tiår med diktatur og økonomisk krise har det største muslimske landet i verden blitt en av de beste i klassen av nye demokratier. Men nå er det mye som står på spill. Nummer én på stemmesedlene er tidligere president Suhartos tidligere svigersønn, Prabowo Subianto. Etter diktaturet ble han sagt opp som sjef for kommandostyrkene – for å ha kidnappet og henrettet demokratiaktivister, overveid et kupp og drevet terror i Øst-Timor. USA nekter ham visum.

Men Prabowo er også sønn av den legendariske økonomen og høyresosialisten Sumitro Djohadikusumo, som gjorde opprør mot president Sukarno, til fordel for Vesten og Suharto. Dermed kunne Prabowo gjøre en tvilsom karriere som forretningsmann, vende tilbake med enorme ressurser og kjøpe journalister, fagforeningsledere og tidligere venstreaktivister – for å skjule tidligere synder. Videre utveksler han tjenester med Suhartos gamle Golkar-parti, president Yudhoyonos Demokratiske parti og de moderne muslimene, fra ekstremistene til liberalerne, som har fått foreslå visepresident.

Hestehandelen er åpen, og Prabowo går ikke av veien for å motta støtte fra popartister i nazikostymer eller for å kritisere «vestlig demokrati». Strategien er å framstå som den sterke mann. Massene lokkes med autoritær popu-

lisme (som Thaksins rødsjor-ter i Thailand) og religiøs nasjonalisme med rask vekst (som Modi i India). De velstående får løfter om stabilitet og mindre korrupsjon gjennom sterkere presidentmakt og mindre frihet og demokrati (som gulskjortene til kongen, hæren og middelklassen i Thailand).

Kandidat nummer 2, Joko «Jokowi» Widodo, er den rase motsetningen. En middelal-drende, ydmyk pluralist fra beskjedne forretningskretser; den fremste av de nye politi-kerne som har vokst frem gjennom direktevalg av borgermestere og guvernører, med en viss distanse til partiene, som nå har et dårlig rykte, i Jokowi's tilfelle Megawatis nasjonalistparti.

Først vant han to ganger i hjemlandet Surakarta på Java; senere vant han også hovedstaden Jakarta. Begge byene var i kaos (sosialt, miljømessig og infrastrukturelt) og umulige å styre, men Jokowi snudde skuta. Ikke med diktat, som Prabowo vil, men gjennom sosiale kompromiser mellom forretningsmenn, middelklasse, fagforeninger, fattigfolk og frivillige organisasjoner. De ble overtalt til å snu fra kaos til bærekraftig utvikling gjennom demokratisk samspill og effektiv administrasjon. Fortauer, torg og elvebredder ble ryddet; de fattige fikk regulerte markeder og bedre boliger; minstelønnen ble hevet; kollektivtrafikken ble bygget ut; utdanning og helse ble rustet opp.

Dette er vanskelige nasjonalt. Der finnes ikke de organisasjonene og progressive aktørene Jokowi kunne forhandle med lokalt. Selvsagt bidrar for eksempel antikorrupsjonbevegelsen og alliansene for menneskerettigheter og sosiale rettigheter.

«DEN STERKE MANN»: Eksgeneral og forretningsmann Prabowo Subianto er en av kandidatene i presidentvalget

Indonesias akilleshæl er imidlertid mangelen på landsomfattende organisasjoner som kan representere interessene til de fattige og arbeiderne i byene, bøndene, saksjonsinnrettede forretningsmenn. Lederne klarer ikke engang å bygge et alternativt parti med rett til å delta i valget; og som kandidater for ulike etablerte partier har de ikke lyktes.

Nasjonalt har derfor Jokowi blitt mer avhengig av sine allerede mektige partnere –

en tidligere hærsjef, tradisjonell muslim og tidligere Golkar-ledere, blant andre en mediemagnat og en tidligere visepresident, oligarken Jusuf Kalla, som nå igjen stiller som kandidat. Den brede entusiasmen for Jokowi har blitt dempet og kjøpte sosiale medier sprer løgner om ham som delvis kristen og kineser.

Spørsmålet er nå om demokratiet kan overleve og utvides. Foreløpig har den inkludert de mektige, mens prodemokratene har blitt henvist til sivilsamfunnet.

Resultatet er friheter og stabilt valgdemokrati der elitene konkurrerer seg imellom. Dette har også gjort det mulig med vekst gjennom eksport av råvarer og lavkostproduksjon, samt økt kjøpekraft blant de øvre klassene. Men samtidig har den sosiale og økonomiske urettferdigheten økt, naturen blir plyndret, og eliten styrker ikke rettsstaten, bekjemper ikke korrupsjonen og fremmer ikke folkelig representasjon.

Nå sier Prabowo at dette skyldes frihetene og valgene. Men også uten dem er det lite

OVERHØRT

Hva er det man sier på fransk, å si adjø er å dø litt.

Korrespondent Hans-Wilhelm Steinfeldt om overgangen til PR-bransjen etter 37 år i NRK, til Aftenposten

Meglere og finansstopper er nemlig en egen, engere rase. Viktigere enn

andre typer menn. De er alfahanner høyt hevet over gulp, bæsjebileier og havregrøt. For gudbenådet for mondene affærer som omsorg, permisjon og pappavote. De er nemlig uunnværlige. Ifølge eh... dem selv.

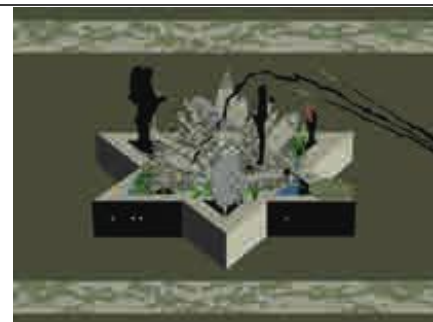
Eirin Eikefjord i Bergens Tidende

Overalt i den rike verden ønsker vi å tro at store deler av verdens

befolkning har kommet seg ut av en tilstand med utålelig nød og over i en tilstand med levelige forhold. De er løftet ut. Båret. De ledende har tatt grep og løftet de lidende.

Professor i samfunnsøkonomi, Kalle Moene til Dagens Næringsliv

DAGENS LØVÅS

MER DEBATT NESTE SIDE >>

overleve og utvides, skriver Olle Törnquist.

Indonesia

i Indonesia. Han bygger makten sin på korrupsjon, skriver Olle Törnquist.

FOTO: DARREN WHITESIDE, REUTERS/NTB SCANPIX

trolig at han og hans partnere, som bygger makten sin på korrupsjon, plutselig skulle undergrave sin egen maktbase. Utenlandske forretningsmenn er også bekymrede. Skal man bygge en rettsstat, bekjempe korrupsjon, stoppe utbyttingen av naturen og skape en mer rettferdig økonomisk vekst, må i stedet de som virkelig vil ha forandring få mer makt.

Er det realistisk? Forskningen viser at selv om mektige patroner fortsetter å dominere, kan de ikke vinne valg

bare ved å mobilisere klientene som er avhengige av dem. Arbeidsforhold og sosiale hierarkier blir mer fleksibelt, folk får mer informasjon og krever sivile og sosiale rettigheter. Derfor må eliten bli populistisk: påstå at den lytter til folk, opprette direkte kontakt med dem via media og offentlige programmer (som helsestell) og samarbeide med middelklassens organisasjoner.

Populismen misbrukes naturligvis, men skaper til en viss grad plass for alternative grupper. Foreløpig har de

vært lokalt innrettet, basert på spesifikke spørsmål og interesser, styrt av sterke ledere og givere – og ideologisk splittet. En nyhet fra de siste demokratistudiene er imidlertid at dette nå er i endring. Informantene sier at både enkeltpersoner og organisasjoner tror mindre på markedsløsninger og selvhjelp enn før. I stedet kommer sterkere krav om en rettferdig og fungerte velferdsstat. Med urbaniseringen blir stadig flere fattige og lavtlønte avhengige av bolig, strøm, vann og kloakk, samt helsestell, skoler, barnehager, kollektivtrafikk og naturligvis jobber. Når dette ikke fungerer, øker sinnet over korrupsjonen i bredere betydning enn det som bekymrer den utdannede middelklassen.

Utenfor byene handler det om ekspropriering av jordbruksområder, skoger og vann. Når motsetningene øker, avfallet stinker og trafikken står stille, innser dessuten flere av de velstående at de ikke kan løse problemene bare med tvang. De må forhandle. Til sammen har dette et politisk potensial. Det mest tydelige eksempelet er fra New Delhi i India, der et nytt parti tok opp spørsmålene for et år siden og nesten klarte å komme i flertall. I tillegg fører den nyliberale veksten med færre fast ansatte til at framsynte fagforeninger innser at de må skape bredere allianser med midlertidig ansatte og personer i den uformelle sektoren.

Krav om korrupsjonsfrie samfunnstjenester, akseptabel minstelønn og arbeidsforhold, samt sosiale rettigheter og velferd, kan altså forene folk som har hatt problemer med handling i fellesskap. Det er den demokratiseringen bistanden vår bør prioritere!

Olle Törnquist, professor i statsvitenskap og utviklingsstudier ved Universitetet i Oslo
olle.tornquist@stv.uio.no

Oversatt fra svensk av Lars Nygaard

BØR BRUKES: Regjeringa har gått inn for at Y-blokka (til venstre) rives.
FOTO: STIANLYSBERG SOLUM, NTB SCANPIX

La Y-blokka bli demokratiets hus

REGJERINGSKVARTALET
Einar Bjarki Malmquist

Y-blokka bør få stå. En transformasjon kan bidra til å gjøre området og plassen ved det nye Regjeringskvartalet bedre. Det trenger ikke å være i konflikt med regjeringens ønsker om hensiktsmessige lokaler. Plassen trenger liv. Den trenger å trekke til seg folk, med funksjoner som er en del av det urbane liv: kafé, installasjoner for konserter og andre aktiviteter.

Området trenger utstillingsmuligheter og informasjonsformidling om Regjeringskvartalets historie – om demokrati og frihet. Y-blokka kan åpnes opp slik at bakkeplanet blir frigjort, slik at vi får en Y-blokk som virker mer som en paviljong, «et demokratets hus».

Regjering har sagt at de selv ikke er interessert i å bruke Y-blokka til kontorformål, og Riksantikvaren har trukket sine krav om vern. Da må de kreative få slippe til. En radikal transformasjon kan bidra til å løfte området, redde Picassos og Nesjars kunst, og dermed også Norges anseelse internasjonalt.

Når statsråd Jan Tore

Sanner bruker påstander som «statens detaljstyring hindrer innovasjon», ser han ikke at det er nettopp det som gjør at kreativiteten ikke slipper til for Y-blokka. Det kan virke som regjeringskvartalet er Sanners blinde punkt.

Proessen om kvartalets fremtid blir spist opp av statsapparatets lite innovative verktøy. Vi må ikke glemme at demokratiet ikke bare er noe som utøves av byråkratiet. Hvis flere får komme med ideer, vil det

være en mer åpen prosess enn å la et lite utvalg rådgivere bestemme.

I skrivende stund er flere sentrale institusjoner i arkitekturfeltet under reorganisering og kan være både aktuelle og hensiktsmessige brukere. Eller kanskje ungdomsforeninger med mål om å kultivere demokratiske tanker kunne være egnede funksjoner.

Y-blokka kan bli et demokratiets bygg, ved en plass som den deler med statsapparatet – som nettopp forvalter velgernes ønsker.

Et slikt paviljongbygg kan være spill på samfunnets ambisjoner. Det er for mye som står på spill. Det er feigt å ikke prøve. Slipp kreativiteten til!

Einar Bjarki Malmquist, sivilarkitekt MNAL og skribent
ebm@arkitektur-n.no

Et paviljongbygg kan være speil på samfunnets ambisjoner.